

In reactie op het artikel in Starnieuws van 18 augustus: "Kanhai in de zaak van Trikt: OM gooit regels overboord":

De zittingsrechter heeft aangegeven in de zaak van Trikt, Hausil en anderen dat er heel veel gezegd is over de Anti-corruptie Wet. De rechter merkte op dat Suriname het Inter-Amerikaans Anti-corruptie Verdrag heeft geratificeerd op 4 juli 2002. De rechter vroeg aan één van de advocaten of hij de moeite heeft genomen om kennis te dragen van dit verdrag.

Er zijn verschillende soorten verdragen. Er zijn verdragen die een opdracht bevatten aan de wetgevers van de lidstaten en er zijn verdragen die rechtstreekse werking hebben.

Bij verdragen die een rechtstreekse werking behelzen kunnen individuen zich bij een beroep op een nationale instantie rechtstreeks op een verdragsregel beroepen, ongeacht het bestaan van regelgeving in het nationale recht.

Het moge duidelijk zijn dat verdragen die slechts een opdracht impliceren aan de lidstaten in de regel geen rechtstreekse werking hebben.

In een aantal gevallen is er sprake van een mengvorm, dus dat een aantal verdragsbepalingen in een verdrag rechtstreekse werking hebben en andere verdragsbepalingen meer een opdracht aan de lidstaten impliceren.

Een goed voorbeeld van zo'n mengvorm is de American Convention on Human Rights. De verdragsartikelen van Chapter II-Civil and Political Rights hebben directe werking. Artikel 2 van de ACHR is een voorbeeld van een opdracht aan de lidstaten.

Het Inter-Amerikaans Anti-corruptie Verdrag van 29 maart 1996; door Suriname geratificeerd op 4 juli 2002 **heeft geen rechtstreekse werking (direct effect)** maar is een opdracht aan de verschillende lidstaten om hun wetgeving in orde te krijgen overeenkomstig de bepalingen van het verdrag.

De Wet van 24 september 2017, bekend als de Anti-corruptiewet, voldoet aan beginselen van goede regelgeving, met name de eis van rechtmatigheid. Hetgeen inhoudt dat de wetgeving verenigbaar is met het internationale recht. De Anti-corruptiewet van 24 september 2017 is verenigbaar met het Inter-Amerikaans Anti-corruptie Verdrag en is dus aan de eis van rechtmatigheid voldaan.

Vide blz. 30 van de Memorie van Toelichting van de Anti-corruptiewet.

De Anti-corruptiewet is dus een goed wetsproduct.

Een geheel andere vraag is of de Anti-corruptiewet uitvoerbaar en handhaafbaar is.

Uit de Memorie van Toelichting blijkt dat het zwaartepunt van de wet bij preventie ligt: "Deze wet strekt tot de invoering van nadere regels inzake **met name preventie** en bestrijding van corruptie in de omvangrijke publieke sector **en de instelling van een Anti-Corruptie commissie die een centrale plaats heeft bij de praktische uitvoering en monitoring van het preventiebeleid.**

Een anti-corruptie gezindheid kan niet uitsluitend worden geregeld bij wet; daar is vooral een duidelijk en **continu preventiebeleid** voor nodig.

Corruptie heeft vaak een voedingsbodem binnen een (werk)organisatie, met elementen als geen- of onvoldoende gestructureerde en/of verouderde werk- en rapportageprocessen, het ontbreken van verplicht werkoverleg, interne transparantie en verantwoording, normvervaging en plichtsverzuim.

In het kader van deze wet is preventie dan ook de rode draad van het Anti-corruptie beleid."

Het is dus zonder meer, boven elke twijfel verheven, een feit dat preventie de belangrijkste pijler is van deze wet. Bestrijding is secundair. Daarover bestaat gelet op het verdrag en de Memorie van Toelichting geen enkele twijfel.

Als we de Anti-corruptie wet goed bekijken dan zien we dat de met preventie belaste Commissie heel manifest aanwezig is in deze wet, zodat zonder meer gesteld kan worden dat zonder de Commissie deze **wet niet handhaafbaar en uitvoerbaar is**. Sterker nog: zonder de Commissie is het hart uit deze wet gehaald en kan dan eigenlijk niet meer dan een leeg omhulsel genoemd worden; of zo u wilt een kogel zonder kruitlading.

De wetgever is ervan uitgegaan dat de Commissie direct na de inwerkingtreding van de wet zou worden geïnstalleerd zodat de wet direct uitvoerbaar en handhaafbaar zou zijn.

Dat blijkt uit artikelen 2 lid 1, 21 en 22 van de Anti-corruptiewet.

Artikel 2 lid 1 geeft aan: "Er is een Anti-corruptie Commissie die belast is..."

De wet gaat er dus vanuit dat de commissie direct na de inwerkingtreding van de Wet zou worden geïnstalleerd. Dat is dus in strijd met de wet niet gebeurd.

De Anti-corruptiewet geeft duidelijk aan dat binnen 2 jaar na inwerkingtreding van de wet de Commissie aan de Nationale Assemblee en aan de Regering een evaluatieverslag had moeten doen toekomen (artikel 21). Dat is eveneens niet geschied.

Zodra de wet is afgekondigd moet deze **direct uitvoerbaar en handhaafbaar zijn**. Hier was geen sprake van omdat de Staat Suriname gefaald heeft ex artikel 22 Anti-corruptiewet, de Commissie binnen 30 dagen na afkondiging te installeren. Daarin is men op een verschrikkelijke manier tekort geschoten.

Onder het kopje Opsporings- en strafbepalingen vinden we in de Anti-corruptie wet artikel 16.

Artikel 16 lid 2 geeft aan:

"Ter bevordering van de coördinatie maken de Commissie en de Procureur-Generaal binnen 6 maanden na de inwerkingtreding van deze wet, werkafspraken over de samenwerking en informatie-uitwisseling ter zake."

Ook hier is de wet overtreden en niet enkel maar dubbel. Er zijn geen werkafspraken gemaakt tussen de Commissie en de Procureur-Generaal binnen 6 maanden na de inwerkingtreding van deze wet zoals de wet dat vereist. De commissie is thans non-existent en ook dat is, zoals reeds aangegeven, in strijd met de wet.

Tot slot wenst ondergetekende aan te geven dat op 22 juli 2021 het Constitutioneel Hof een beslissing heeft gegeven over de Amnestiewet van 5 april 2012.

Voor zover voor deze zaak van belang heeft het Constitutioneel Hof overwogen:

“In de gewijzigde Amnestiewet is de Waarheids- en Verzoeningscommissie opgenomen die onmiddellijk na de afkondiging bij wet zou worden ingesteld. Deze commissie zou de belangen van zowel slachtoffers, nabestaanden als die van mogelijke verdachten van misdrijven genoemd in voornoemde wet kunnen waarborgen. Het Constitutioneel Hof komt echter tot het oordeel dat na inwerkingtreding van de wetswijziging van 5 april 2012 de waarheidscommissie nooit bij wet is ingesteld en dus kan niet worden nagegaan of de belangen van de slachtoffers, nabestaanden en die van mogelijke verdachten van vermelde misdrijven zouden zijn gewaarborgd met deze wetswijziging.”

Volgens het Constitutioneel Hof is de commissie in de Amnestiewet niet ingesteld en is dus de wet, zoals het Hof met zoveel woorden aangeeft, niet handhaafbaar en uitvoerbaar.

Hetzelfde geldt mutatis mutandis voor de commissie in de Anti-corruptiewet. Deze is ook niet ingesteld en is de wet op dit moment, zonder de commissie, niet meer dan een dode letter.

Ergo: Het bevreemdt ondergetekende ten zeerste dat de zittingsrechter verwijst naar het Inter-Amerikaans Anti-corruptie Verdrag, want dit verdrag is keurig uitgevoerd door de Staat Suriname. En bovendien heeft dit verdrag helemaal geen directe werking. Voornoemde advocaat zegt dus terecht dat het verdrag geen deel uitmaakt van de tenlastelegging. We hebben inderdaad hier louter en alleen te maken met de Anti-corruptiewet en niet met het Inter-Amerikaans Anti-corruptie Verdrag, want dit verdrag heeft geen ‘direct effect’ en is (uiteindelijk) keurig uitgevoerd door de Staat Suriname. De ‘an sich’ goede wet is er gekomen maar is thans niet **uitvoerbaar en handhaafbaar** vanwege het ontbreken van de Anti-corruptie Commissie.

De tegenwerping van de zittingsrechter dat de advocaat de moeite moet nemen om kennis te dragen van het Inter-Amerikaans Anti-corruptie Verdrag is dus in dit licht bezien onbegrijpelijk.

R. Lobo